

Ø neas

Høringssvar til Nkoms varsel
om vedtak 24.3.25

Innhold

Høringssvar til Nkoms varsel om vedtak 24.3.25.....	2
Innledning.....	2
Vi er enige i at bredbåndsmarkedet er nasjonalt	2
Vi er enige i at Bredbåndsmarkedet «tenderer mot bærekraftig konkurranse»	4
NEAS har ikke SMP uansett markedsavgrensning	6
Beskrivelse av markedsutviklingen de siste året.....	6
Konkurransesituasjonen på Nordmøre og i Kristiansund.....	6
Konkurransesituasjonen i Hustadvika.....	7
Konklusjon.....	7
Avslutning.....	8
Vedlegg 1 – oppdatert prissammenlikning	9

Hørings svar til Nkoms varsel om vedtak 24.3.25

Innledning

NEAS Energi Telekom AS ("NEAS") ønsker å kommentere Nasjonal kommunikasjonsmyndighets ("Nkom") varsel om vedtak 23. mars 2024.

Vi er enige i at det norske bredbåndsmarkedet er nasjonalt, og at vilkårene for å regulere ikke lenger er til stede. Vi møter stadig mer intens konkurranse fra store nasjonale aktører som bruker FTB og overbygging av fibernettet til å vinne kunder i våre nærområder. Andre indikatorer, slik som prisutviklingen, lønnsomheten og graden av dekning, bekrefter at det er bærekraftig konkurranse i markedet i reguleringsperioden.

Uansett hvordan dere velger å dele opp det geografiske markedet, har ikke NEAS såkalt "SMP". Vi er en liten regional aktør. I norsk sammenheng har vi få kunder og små finansielle muskler, hvis du sammenlikner oss med f.eks. Telenor. Vi kan ikke opptre uavhengig av konkurrenter, kunder og forbrukere – noe de lave prisene våre viser.

I dag finnes det ingen reelt åpne nett noe sted i landet. NEAS er positiv til valgfrihet, men kan ikke ende i en situasjon der vi tvinges til å åpne vårt nett uten at de store, nasjonale aktørene som driver konkurransen gjør det samme. I så fall gir Nkom Telenor m.fl. en gyllen mulighet til å overbygge oss i de områdene med lavest kostnader (tettbygde strøk), og være en gratispassasjer i grisgrendte strøk hvor vi har tatt samfunnsansvar.

Telenor, Lyse tele med partner (Fiberhub) og andre har gitt mange løfter fra scenen. Det gjenstår å se om de gjør alvor av planene. Hvis vi i fremtiden får virkelig åpne plattformer med konkurransedyktige priser, vil vi gå i dialog om det samme som et alternativ til å bli regulert. I så fall må det mer på plass enn det som ligger på bordet akkurat nå, blant annet at Telenor konkret forplikter seg til en reell åpning av fibernettet. Det er noen helt annet enn dagens VULA-"butikk".

Markedet har endret seg en del siden 2024. Vi gjennomgår noen viktige endringer siden vårt forrige høringssvar, helt til slutt.

Vi er enige i at bredbåndsmarkedet er nasjonalt

Nkom mener det er klare tegn på at det norske bredbåndsmarkedet vil være nasjonalt i den neste reguleringsperioden (side 2 i markedsanalysen). Det er vi helt enige i. Samtidig åpner ikke ekomloven for at Nkom "definerer egne geografiske markeder i avgrensede områder" basert på hvem som åpner nettene. En eventuell "frivillig" åpning av fiber i fremtiden har ingen betydning for konkurransen de neste fem årene. Det er presset fra FTB og de store aktørenes aggressive overbygging

som gjør at konkurranseforholdene ikke varierer på en slik måte at landet skal deles opp i mindre geografiske områder.

Nkom skriver i markedsanalysen at Telenor og Fiberhub alene står for 2/3 av de ca. NOK 2,5 millioner private bredbåndsaksessene i Norge. Våre 20 000 fiberaksesser utgjør mindre enn én %. Av disse er ca. [REDACTED] %, allerede åpne for andre tilbydere fordi de er finansiert med offentlige midler.

Av de resterende ca. [REDACTED] aksessene, dekker minst én alternativ tilbyder i dag allerede ca. [REDACTED] aksesser gjennom egen bredbåndsinfrastruktur.

Når det gjelder den siste delen på ca. [REDACTED] aksesser, befinner de seg i grisgrendte strøk der de store aktørene ikke har sett det som lønnsomt å bygge ut. Som vi skrev i det forrige høringssvaret vårt har NEAS likevel valgt å ta den investeringen. Dette er en del av vårt samfunnsansvar og forpliktelser overfor innbyggerne i våre lokalområder. Andelen som dekkes av FTB øker dessuten jevnt og trutt.

Hvis NEAS f.eks. øker prisene betydelig de neste årene, viser ferske erfaringer fra våre lokalområder at blant annet Telenor og NTE har både vilje og evne til å overbygge oss. På Rennebu og i Oppdal er disse aktørene i ferd med å etablere parallell fiberaksesser frem til et sted mellom [REDACTED]

[REDACTED] Flere andre store nasjonale aktører har allerede etablert infrastruktur i våre områder, noe som gjør at de også raskt kan etablere seg i konkurranse uten uforholdsmessig store investeringer.

Vi tar naturligvis hensyn til den eksisterende og potensielle konkurransen fra store regionale og nasjonale aktører når vi går ut i markedet. Kunder i våre områder nyter godt av den samme kvaliteten, dekningen, prisene mv. som kunder andre steder i landet, noe som bekrefter at markedet er nasjonalt.

Helt mot slutten i markedsanalysen (kapittel 5.2.4) står det at Nkom vurderer å skille ut regionale geografiske markeder hvis "konkurransesituasjonen i disse områdene skiller seg fra konkurransesituasjonen i øvrige deler av landet". Det avgjørende kriteriet er i så fall at en regional tilbyder "ikke tilbyr grossisttilgang i sitt eget nett" (side 120). Lengre ned står det:

"535. For at markedet skal kunne anses som nasjonalt, mener Nkom som et minimum at alle tilbydere som har blitt varslet utpekt med sterk markedsstilling i Nkoms høringer i 2023 og 2024, må tilby grossisttilgang til sine nett på frivillig basis. Av de aktuelle tilbyderne har Neas, Tafjord Connect og Tussa IKT foreløpig ikke forpliktet seg til å tilby grossisttilgang til sine nett. Alle disse tilbyderne kan karakteriseres som mellomstore, regionale tilbydere, og alle har høye markedsandeler i sine geografiske områder.

536. Dersom Nkom ikke mottar tilstrekkelige forsikringer fra Neas, Tafjord Connect og Tussa IKT om at selskapene vil tilby grossisttilgang på frivillig basis, vil Nkom gjøre konkrete vurderinger om de aktuelle områdene skal defineres som egne geografiske markeder. [...]"

NEAS oppfatter dette som et åpent forsøk på å presse frem en rask åpning av fibernetene på siden av ekomloven, heller enn en avgrensning av det geografiske markedet basert på konkurranserettslig metode. Ekomloven gir tilsynet et klart mandat som går ut på å sikre brukere i hele landet gode, rimelige og fremtidsrettede elektroniske kommunikasjonstjenester og "legge til rette for bærekraftig konkurranse". Det er ikke et selvstendig mål at kunden skal kunne velge mellom flere tjenesteleverandører i samme fibernet. Videre har ekomloven klare spilleregler for hvordan Nkom skal gå frem.

I denne omgang vil vi nøye oss med å peke på flere opplagte grunner til at Nkom ikke kan definere ett geografisk marked som dekker områder med "frivillig" åpning av nett, og ett eller flere andre regionale markeder uten:

- Ekomloven pålegger Nkom å definere geografiske markeder basert på konkurranserettslig metode, med utgangspunkt i variasjoner i konkurranseforholdene mellom områder. Markedsanalysen inneholder ingen slik analyse av eventuelle alternative markeder.
- Tilsynet kan ikke gjøre den geografiske avgrensningen atskilt for enkelt regioner uten åpne nett, men plikter å analysere hele landet basert på sammenslåing av geografiske enheter.
- Om et nett er åpent eller ei vil aldri alene avgjøre om markedsforholdene i ett område skiller seg fra et annet. Nkom må gjøre en full analyse av alle markedsforholdene.
- Per i dag finnes det heller ingen data som dokumenterer at en åpning av nett påvirker priser, markedsandeler, kvalitet, dekning eller andre konkurransefaktorer. NEAS er usikker på om, og i så fall hvordan, dette vil påvirke konkurransen.
- Utviklingen i overbygging av nett og konkurransen fra FTB er tilstrekkelig til å gjøre markedet nasjonalt.

Vi tar forbehold om å utdype disse punktene dersom Nkom går videre med en alternativ analyse av det geografiske markedet.

Vi er enige i at Bredbåndsmarkedet «tenderer mot bærekraftig konkurranse»

NEAS er enig med det Nkom skriver på side fire og 77 flg. i varslet, at vilkårene for å regulere markedet ikke er oppfylt. Det er riktig at markedet beveger seg mot "bærekraftig konkurranse". I tillegg mener vi etableringshindrene er mindre enn det Nkom legger til grunn. Vi stiller spørsmål ved om det første kriteriet er til stede.

Det vi skrev i vårt forrige høringsvar stemmer fortsatt. Vi opplever direkte konkurranse fra FTB i hele vår region. Dekningen øker gradvis samtidig som mobiltilbyderne etablerer stadig mer kapasitet frem til basestasjonene. FTB er et reelt alternativ for kundene i området, og noe vi må ta hensyn til når vi konkurrerer.

Som vi skriver over, opplever vi dessuten et stadig større konkurransepress fra overbygging.

I januar ble det kjent at Telenor kartla interessen for å etablere parallell infrastruktur på Oppdal

[Redacted text]

Mobilaktører tilbyr allerede FTB basert på 5G (3,6G opptil 500Mbit) og 4G+ (opptil 100Mbit) i det samme området.

[Redacted text]

I Rennebu sentrum er det 400 privatadresser.

[Redacted text]

Den pågående etableringen av parallell infrastruktur dokumenterer at vi er på vei mot bærekraftig konkurranse. Kundene kan velge, og velger, allerede mellom flere leverandører uavhengig av hvor mange aktører som tilbyr tjenester i hvert nett.

[Redacted text]

I tillegg til den aggressive overbygging, mener vi samtidig at det er flere andre viktige grunner til at markedet beveger seg mot bærekraftig konkurranse:

- Som det fremgår av den oppdaterte oversikten i vedlegg 1 har NEAS hatt, og har fortsatt, lavere priser enn våre konkurrenter. Dette er helt nødvendig for å beholde eksisterende kunder og vinne nye. De lavene prisene er et direkte resultat av konkurransesituasjonen.
- NEAS sin lønnsomhet og avkastning på dette området er lav sammenliknet med andre aktører, se punkt 4.3.4 i markedsanalysen. Dette viser ikke bare at konkurransen fungerer, men også at vi ikke er i posisjon til å ta noen ekstraordinær profitt.
- NEAS er enig med Nkom i at historiske markedsandeler ikke i seg selv avgjør om markedet tenderer mot bærekraftig konkurranse. Samtidig er det et faktum at vi jevnlig mister kunder til andre aktører, samtidig

som flere konkurrenter etablerer seg med egen infrastruktur i våre områder. Dette taler for at kriteriet ikke er oppfylt.

I markedsanalysen bruker Nkom mye plass på analysen av en mulig frivillig åpning av nettene. NEAS mener det har liten betydning for konkurransesituasjonen. Vi vet for det første ikke om Telenor, Fiberhub m.fl. kommer til å gi tilgang eller gjøre det på en måte som stimulerer konkurransen. Det holder naturligvis ikke å tilby et virtuelt fiberprodukt begrenset til deler av fibernettet til så høye priser at det ikke er mulig å konkurrere, slik Telenor foreslår med VULA. Skal dette ha noen praktisk nytte, må de sentrale aktørene lansere et tilbud på én felles markeds plass, og tilby standardiserte produkter på vilkår som gjør det mulig å drive butikk.

Det er fritt frem for alle som vil å signere kontrakt med Telenor eller Telia om FTB. Det finnes med andre ord allerede valgmuligheter i denne infrastrukturen. Vi klarer ikke å se hvilken tilleggsverdi det tilfører konkurransen å jobbe mot enda flere leverandører i fibernettene.

NEAS har ikke SMP uansett markedsavgrensning

Nkom utpeker ikke lenger NEAS med SMP i markedsanalysen. Det er derfor ikke nødvendig å kommentere på de enkelte momentene i vurderingen, utover å gjenta at vi er en liten, regional aktør uten markeds makt. Vår virksomhet representerer mindre enn én prosent av aksessene i Norge, en så marginal andel at den ikke påvirker konkurransesituasjonen, "åpne" nett eller ei.

Videre har ikke NEAS SMP, uavhengig av hvilken markedsavgrensning Nkom bruker i vedtaket. Endringene på bakken siden vårt forrige høringssvar bekrefter dette. Det neste punktet inneholder oppdatert informasjon om denne markedsutviklingen.

Beskrivelse av markedsutviklingen de siste året

Konkurransesituasjonen på Nordmøre og i Kristiansund

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Konkurransesituasjonen i Hustadvika

[Redacted text block]

Konklusjon

Vi kjenner ikke til hvilken informasjon Fiberhub og Telenor har delt med Nkom om sine planer for å åpne nettene. Ut fra det som står i varslet, er det fortsatt lenge igjen til disse aktørene gjennomfører en reell og rettferdig åpning av nettene som har noen betydning for konkurransesituasjonen.

Telenor tilbyr foreløpig ingen åpen, kommersiell markeds plass. VULA fremstår som en videreføring/innskrenkning av dagens regulerte tilgang, et tilbud de fleste har kritisert – også de to største kundene. Utover at det kun gir tilgang til begrensede deler av nettet, selger Telenor produktet til så høye priser at en kunde må etablere en minst like stor kundemasse som NEAS for i det hele tatt å kunne tjene penger. Salg av tjenester i Telenors nett gir dessuten ingen forutsigbarhet. Selskapet tilbyr

kortsiktige avtaler med ensidig endringsrett. Det er dessuten svært dyrt for mindre aktører som NEAS å koble seg på løsningen slik den er satt opp. Når det gjelder Fiberhub, virker det som om lanseringen ikke skjer før tidligst mot sommeren 2026.

Skulle NEAS åpne nettene som en av de første aktørene, risikerer vi å miste all konkurransekraft og bli skviset ut i våre områder. Telenor kan i så fall fortsette å overbygge oss der de mener det er lønnsomt og kjøpe tilgang i øvrige områder (cherry picking). Vi har samtidig ingen nytte av "tilbudet" i deres nett.

Det er ikke grunnlag for å pålegge NEAS å åpne nettene gjennom markedsregulering. Uansett hvordan Nkom velger å dele opp det geografiske markedet, har vi ikke "SMP".

Når det er sagt er NEAS alltid opptatt av å ivareta våre kunder og vår konkurransekraft. Vi vil derfor vurdere å åpne nettet som et alternativ til regulering hvis og når Nkoms forutsetninger slår til. En slik beslutning forutsetter at det finnes operative markedsplasser (helst én) som gir oss god nok dekning, kvalitet og pris til at vi kan oppnå lønnsomhet. En beslutning forutsetter også mer konkret informasjon om produkter, priser, vilkår, tekniske løsninger osv. på de "store" markedsplassene.

Avslutning

Brevet inneholder forretningssensitive opplysninger markert i grått. Vi ber om at dere ikke gir andre innsyn i dette, se forvaltningsloven §§ 13 og 19 og offentleglova § 13. Vi ettersender en sladdet versjon som dere kan dele med andre.

Hvis dere trenger noe mer fra oss, kan dere kontakte meg på e-post (janarve.korsfur@neas.no) eller på telefon (+47 95 03 85 21).

Dato:12.02.2025

Jan Arve Korsfur

Daglig leder

Neas Energi Telekom AS

Vedlegg 1 – oppdatert prissammenlikning

